

קדן זרה בחושך אור לישורים

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט
לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת
שנלקטו מכל ספריו הק'

חג הסוכות ושמחת תורה ה'תשפ"ב

לרמז שעל ידי זה הקרבן שאנו מקריבים עליהם, הם נמוכים ונשפלים ונכנעים לפנינו. 'פחד לבי' סופי תבות ז"ד, הם י"ד אילים שאנו מקריבים ב' ימי החג, וכל זה להכניעם. והם חושבים שהם לטובתם ומלמדים עלי זכות, אבל אני אני בוטח על הזכות שמלמדים עלי, רק ומדברך פחד לבי, שהרי כתוב בתורתך (ויקרא כג ט) 'ולקחתם לכם ביום הראשון, ראשון לחשבון עונות, הרי ביום שמלמדים עלי זכות כתבת עלי ראשון לחשבון עונות, אם כן מה הועילה זכות שמלמדים עלי, אין לי לבטח רק על התשובה ומעשים טובים:

(אלף בינה תהלים קיט אות ש)

ד' מינים דומזים לאדם שיקדש גופו

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל (ויקרא כג ט). אפשר לרמז למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תנחומא אמור כב), דלמה קראו 'יום ראשון' שהרי חמשה עשר יום הוא, ואמרו, לראשון לחשבון עונות, משום דביום הכפורים נתקפרו עונותיהם של ישראל, ומכאן ואילך חשבנא, לפיכך קראו 'ראשון לחשבון עונות:

העיקר הוא שמירת הברית בקדושה

לפיכך באה התורה להזהיר, ולקחתם לכם ביום הראשון, דהינו הרי רפואה שהיא שמירה לכם, פרי עץ הדר הוא אות ברית קדש כדאמר בזהר הקדוש (ח"ב קפו): והוא אתרוג. ובו התחילה התורה תחלה, לרמז דהעקר הוא שמירת ברית קדש, דאם אין שמירת הברית אין כלום. והנה אתרוג עם שני כוללים גימטריא 'ברית'. וקראתו התורה פרי עץ הדר לומר, פרי שהוא עושה פריה ורביה, עץ שהוא עקר הגוף, לפי שהאדם נקרא 'עץ השדה' (דברים כ יט) הדר בעיניו שיהיה מהדר ושמור בקדושה ובטהרה:

צדיק שלבו וכל מחשבותיו יהיו רק לעבודת ה'

כפת תמרים הוא הלולב, והוא רומז ללב, כמשמעו, 'לולב' לו לב. לומר, דמהשתא דלשורי חשבנא יעשה לב חדש. ומה שקראתו התורה כפת תמרים לרמז, דסנסני תמרה הם רבים זה אחר זה, הכא נמי המחשבות דבנות מחשבות בלב איש' (משלי יט כא) זו עולה וזו יורדת, והטורד במחשבתו לא נשארה לו עבודת ה', ולזה אמרה כפת לשון קשידה, כמו 'כפתו בסרבליו' (דניאל ג כא) דבעינן כל המחשבות יחדו יהיו תמיד קשורים קשר אחד לעבודתו יתברך, כשאר הצדיקים שמחשבותם תמיד עם ה', והצדיקים נמשלו לתמר, שנאמר (תהלים צב יג) 'צדיק כתמר יפרח'. וזהו כפת תמרים דהינו הלב יהיה כפות וקשור לעבודתו יתברך כמו הצדיקים הנמשלו לתמר, ולכן יטהר לבו ומחשבותיו ביותר, כי עקר הטהרה בלב תלויה:

ההדס דמה לעיניים ורומז שצדיק לשמדם כראוי

וענף עץ עבת הוא ההדס, הדומה לעינים, שצריך לשמור עיניו מראות ברע, משום דעינא ולבא

רק ביום טוב ראשון של סוכות מתחיל חשבון העונות

והנה אמרו רבותינו ז"ל (תנחומא אמור כב) 'ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא כג ט), ראשון לחשבון עונות. משום דכל עונות בני ישראל נתקפרו ביום הכפורים, וד' ימים שבין יום הכפורים ליום הראשון בני ישראל עוסקים וטורחים בעשיית סכה ולולב, ואין חטא בא על ידם, אך מיום הראשון מתחיל חשבון עונות:

(אלף בינה תהלים קיט אות ש)

קרבנות החג כנגד שרי אומות העולם

שרים רדפוני חנם ומדברך פחד לבי (תהלים קיט קסא). אי נמי, אפשר לרמז שריים רדפוני חנם על קרבנות החג שאנו מקריבים שבועים פרים כנגד שבועים שרים, שישתמו פיהם ולא יקטרגו עלינו. והאריך בזה הקדוש בענין זה הרבה (ח"ג רנט). ובאר שרשו האמתי ואמר כי י"ד אילים שאנו מקריבים בשבעת ימי החג הם כנגד 'הנה יד ה' הול' (שמות ט ג), לעשות נקמה באויבינו. וצ"ח כבשים שאנו מקריבים גם כן ב' ימי החג הם ח"ץ לירות חצים בלב אויבינו. נמצא, כל הקרבנות שאנו מקריבים בחג שרי אמות העולם חושבים שהם לטובתם, ואינם אלא לרעתם, ועל זה נאמר (משלי כה כא-כב) 'אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים וכו', כי גתלים אתה חתה על ראשו וה' ישלם לך וכו':

אחרון של סוכות הוא מיוחד לישראל

גם אמרו רבותינו ז"ל (במדבר כא כד) ובזהר הקדוש (ח"א סד). על מה שאמר הכתוב, דביום השמיני מקריבים פר אחד ואיל אחד, משל למלך שרצה לעשות סעודה הוא ואוהבו, ולא רצה שבשעה שהוא יושב בסעודה הוא ואוהבו יבואו עבדיו ומשרתיו ויבלבלו את שלחנם. מה עשה, הקדים ועשה סעודה לעבדיו ומשרתיו שבעה ימים ואמר להם, דעו שאני רציתי לעשות סעודה לישב בה אני ואוהבי יום אחד, והריני מקדים לכם אתם סעודה ז' ימים כדי שביום השמיני אשב אני ואוהבי וזר לא יבוא בינינו, לך כתוב (במדבר כט לה) 'עצרת תקיה לכם'. ולכך נמי מקריבים כי אם פר אחד איל אחד, כנגד הקדוש ברוך הוא שהוא אחד, וכנגד ישראל הנקראים 'אוי אחד':

אינו בוטח אלא בתשובה ומעשים טובים

וזהו שאמר שרים רדפוני חנם, הם שבועים שרים, בשאר ימות השנה רודפים אותי לקטרג עלי, ובימי החג הם מלמדים עלי זכות. וכך משמעות הכתוב, שרים שרדפוני כבר, ועכשו אומרים חנם היו רודפים אותי. והנה, חנם גימטריא 'ח"ץ', הם צ"ח כבשים שאנו מקריבים בשבעת ימי החג. עוד, רדפוני חנם ומדברך סופי תבות גימטריא שבועים, לרמז על שבועים פרים שאנו מקריבים עליהם ב' ימי החג. והאותיות האלה הם ימ"ך,

ישראל להתעורר ולעשות כשרואים הצדיק נסתלק מביניהם, לתקן את אבריהם, ולהתתקן ביניהם בהצטרפותם באגדה אחת ובקשר אחד, וכל אחד מעורר את חברו וזה מוכיח לזה וזה לזה להורותו דרך ישרה. לזה אמר 'ולקחתם לכם ביום הראשון תכף ומיד במיתת הצדיק כל מה שגרמז בלולב, כן תעשו בפעל לתקון איברים שלכם ולתקון כללותיכם:

(דורש טוב, דורש י' לנפטרים)

שמחת תורה:

טעמי השמחה בשמחת תורה

למנצח על השמינית מזמור לדוד. הושיעה ה' כי גמר חסיד וגו' (תהלים יב, ונהוג לאומרו בשמיני עצרת). השמינית ראשי תבות 'היום יום שמחת תורה נשמחה מאד יחד', לרמז דביוס שמחת התורה צריכים כל ישראל לשמוח שמחה גדולה עד מאד על גמרה של תורה וגם על התחלתה. ונהגה על השמינית גימטריא 'בראשית' עם הכוללים, לרמז על התחלת התורה. ואפשר דלזה רמז נמי דוד המלך עליו השלום שאמר (שם קיח כד-כה) 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא'. 'זה היום עשה ה', הוא יום שמחת התורה, נגילה ונשמחה בו, שתי שמחות, אחת כנגד גמרה של תורה ואחת כנגד התחלתה. וכנגד גמרה של תורה אמר 'אנא ה' הושיעה נא', דהינו ששואלים ומבקשים מלפניו יתברך שיושיענו ויכפר וימחל לנו על כל עוונותינו וחטאותינו של השנה שעברה, ובה שיר לשון תשובה. ואנא ה' הצליחה נא' כנגד התחלת התורה, שאנו שואלים ומבקשים מלפניו יתברך שיעליחנו בשנה זו הבאה עלינו לשלום בתורה הקדושה, לעסק בה לשמה ולקיים כל מצותיה, וזהו לשון 'הצליחה':

עיקר תפילתנו להצלחה בתורה ומצוות

והנה 'הצליחה' במלוי ה"א צ"ד י"מ ד"ד ח"ת ה"א גימטריא 'זה התורה', להודיע שההצלחה הזאת שאנו שואלים היא להצלחת התורה. עוד, 'הושיעה הצליחה' עם שני כוללים גימטריא 'המצות' עם האותיות, לרמז דעקר תפלותינו ובקשותינו הוא שיעזרנו השם על כבוד שמו לעסק בתורה ולקיים מצותיה, כי זהו עקר העולם ועקר האדם, ועל זה אנו אומרים 'אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא':

(מחשוף הלבן פרשת ראה)

סרסורי עברה ניהו (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה), ואם לא עשה להם שמירה כראוי כל הגוף נגרר אחריהם. ומה שקראתם התורה ענף עץ עבת, לפי שהקדוש ברוך הוא עשה הגבינים על העינים, לפי שכשרואה האדם בעיניו דבר שאסור לראות יסתם עיניו מיד, לפיכך אמר ונענף עץ עבת, דהינו הענפים שהם הגבינים שעשה הקדוש ברוך הוא לעינים, ששומרים ומגנים עליהם כמו הענפים השומרים את האילן, כך אלו עבותים ומגנים על העינים, אם תראה שום דבר רע מיד תסתם אותם. ונהגה ענף גימטריא 'עיניכם', וענף גימטריא 'עיניך', עבת קרי בה 'בת ע"י', לרמז העינים בכל התבות, דהם הענף והם העץ והם העבת, דכל עקר הגוף בהם תלוי, דאם אין עין רואה אין הלב חומד [וכו']:

הערבה רומזת לשפתיים ושצריך לשמור

וערבי נחל, הם רומזים לשפתיים, ישמר שפתיו מלדבר דברים בטלים, וכל שכן דברים הרעים. ונהגה, העושה שפתיו ברשותו ומה שירצה לדבר בהם מדבר בלי מניעה, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים יב ה) 'אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו', הרי הוא דומה לנחל שאינו פוסק והולך. באמת אותם דברים אין בהם ממש, כערבי נחל שאין בהם לא ריח ולא טעם. ונהגה ערבי נחל גימטריא 'זה נחש', לרמז דבעל דברים בעל הלשון, הוא דומה לנחש, ונתן מקום לנחש לשלט עליו. ועוד, וערבי נחל עם האותיות עם שני כוללים, גימטריא 'שפה' עם הכולל, הוא חשבון 'שכינה', לרמז דהשומר שפתי, השכינה שורה עליו ומשמרתו:

ולפיכך צריך לטהר עצמו, ולקדש האברים הנזכרים כראוי, ולשמר משמרת מכאן ולהבא כראוי:

(פיתוחי חותם פרשת אמור)

ד' מינים מרמזים לאיברי הגוף

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל (ויקרא כג ט). עוד רמזו רבותינו זכרונם לברכה (שם ד) בלולב ומיניו שהאתרוג כנגד הלב, והלולב כנגד השדרה שהוא עקר גוף האדם, וההדס כנגד העינים, והערבה כנגד השפתיים. לרמז דצריך האדם לטהר כל איבריו שיהיו כלם משעבדים למקום, ולא יהיה שום אחד חלוק מחברו. וכל זה בא על ידי תשובה שיתעורר האדם לשוב בתשובה ולתקן את אבריו לעבודתו יתברך. וזה הענין הנרמז בלולב, צריכים בני

חידה שבועית: מה מרמז רבינו בפסוק 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו' - על יום שמחת תורה?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת פינחס:

ה' נחמן דוד אליאס מחיפה.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מדרש האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה)
בין שולחי התשובות תוערך הגרלה
על סידור לשחרית מתיבתא
בהוצאת "עוז והדר".

